

Handläggare
Kristina Björkegren Linder
Telefon: 08-50833890

Till
Utbildningsnämnden
2025-02-20

Diskriminering i skolan

Svar på skrivelse från Jan Jönsson (L)

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har mottagit en skrivelse från Jan Jönsson (L) med frågor kring diskriminering i skolan. I skrivelsen hänvisas till Diskrimineringsombudsmannens (DO) senaste rapport om att barn och unga med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning utsätts för diskriminering i skolan samt att afrosvenskar utgör en särskilt utsatt grupp. Mot bakgrund av detta vill Jönsson (L) veta hur förvaltningen ser på Diskrimineringsombudsmannens rapport samt om förvaltningen kommer att vidta åtgärder utifrån rapporten.

Utbildningsförvaltningen och skolorna är en viktig del i det gemensamma arbetet mot diskriminering. Flera pågående och planerade utbildningsinsatser för skolledare och pedagoger inom de områden som skrivelsen berör är aktuella inom förvaltningen. Förvaltningen kommer även fortsätta utveckla insatserna runt *Mentorer i våldsprevention (MVP)* där elever och personal tränas i att uppmärksamma och ingripa när de exempelvis hör kommentarer, nedsättande skämt, gester eller utfrysning. Frånvaron följs upp månatligen på lokal nivå i syfte att stötta skolorna, fånga upp mönster, och vid behov inleda samverkan med socialtjänsten för att säkerställa alla elevers skolgång.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har mottagit en skrivelse från Jan Jönsson (L) med frågor kring diskriminering i skolan. I skrivelsen hänvisas till Diskrimineringsombudsmannens (DO) senaste rapport om att barn och unga med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning utsätts för diskriminering i skolan och att antalet anmälningar om

diskriminering ökat markant sedan 2015. I rapporten beskrivs även att afrosvenskar utgör en särskilt ansatt grupp som utsätts för trakasserier från, framför allt andra elever, men även från skolpersonal. Mot bakgrund av detta vill Jönsson (L) veta hur förvaltningen ser på Diskrimineringsombudsmannens rapport samt om förvaltningen kommer att vidta åtgärder utifrån rapporten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 11 februari 2025. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 12 februari 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser allvarligt på Diskrimineringsombudsmannens uppgifter om att skolpersonal inte ingriper eller skyddar elever som utsätts för trakasserier eller att elever missgynnas på olika sätt utifrån diskrimineringsgrunderna. Alla barn och unga har rätt till en uppväxt fri från trakasserier, kränkningar och diskriminering. Forskning visar att det finns en tydlig koppling mellan att de som ofta har blivit utsatta för kränkningar under uppväxten också utvecklar psykisk ohälsa senare i livet. Arbetet mot kränkningar och trakasserier är prioriterat i stadens kommunala skolor.

Utbildningsförvaltningen och skolorna ska vara och är en viktig del i det gemensamma arbetet mot diskriminering. Stockholms stad ska vara trygg plats att växa upp och leva i. Staden har påbörjat ett arbete med att ta fram en handlingsplan mot rasism. Förvaltningen kommer utifrån den stadsövergripande handlingsplanen och stadens budget formulera egna mål och aktiviteter som ska bidra till kunskapen om rasism med särskilt fokus på afrofobi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer.

Utbildningsförvaltningen har också flera pågående och planerade utbildningsinsatser för skollära och pedagoger inom de områden som skrivelsen berör. Förvaltningen kommer även fortsätta utveckla insatserna runt *Mentorer i våldsprevention* (MVP) där elever och personal tränas i att uppmärksamma och ingripa när de exempelvis hör kommentarer, nedsättande skämt, gester eller utfrysning. Sedan 2023 ingår kunskapshöjande och tematiska lektioner kring rasistiskt våld i MVP:s utbildningsmaterial. Genom att arbeta systematiskt med MVP räknar förvaltningen med att det mörkertal som finns kring trakasserier ska minska. Eleverna ska känna sig trygga att vända sig till skolans personal för att få hjälp och stöd.

För att förbättra situationen i skolan rekommenderar Diskrimineringsombudsmannen att regeringen beslutar om ett kunskapslyft för skolhuvudmän och skolpersonal, med fokus på diskrimineringslagen. Stadens skolor och rektorer får stöd av förvaltningens skoljuridiska grupp och samordnare som regelmässigt erbjuder utbildningar med fokus på kränkningar, trakasserier, diskriminering och våldsprevention. I utbildningarna ingår moduler som rör den utrednings- och åtgärdsskyldighet som skolpersonal har när de får kännedom om att en elev upplever sig trakasserad. Skolan är skyldig att utreda vad som hänt och vidta åtgärder för att trakasserier ska upphöra och inte upprepas.

Vidare beskrivs det i Diskrimineringsombudsmannens rapport hur diskrimineringen av elever kan ha pågått under längre tid och att det får konsekvenser i form av skolfrånvaro, något som i sin tur påverkar kunskapsresultaten. Utbildningsförvaltningen stöttar de kommunala skolorna vid utredningar av skolfrånvaro för att tidigt upptäcka och utreda orsakerna till frånvaron. Under flera års tid har det bedrivits ett systematiskt arbete för att främja skolnärvaron i stadens skolor. Förvaltningen följer månatligen upp frånvaron på lokal nivå i syfte att stötta skolorna, fånga upp mönster, och vid behov inleda samverkan med socialtjänsten för att säkerställa alla elevers skolgång.

Rapporten från Diskrimineringsombudsmannen lyfter också att ett av de stora problemen för elever med funktionsnedsättning är att skolor brister i att sätta in de stöd- och anpassningsåtgärder som eleverna behöver, vilket kan innebära diskriminering i form av bristande tillgänglighet. Utbildningsförvaltningen och skolorna har under de senaste åren etablerat flera lokala särskilda undervisningsgrupper och regionala särskilda undervisningsgrupper för att, bland annat, kunna möta elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Förvaltningen erbjuder dessutom stöd och utbildningar inom området för att öka skolpersonalens kompetens. Sedan 2024 erbjuds handledning kring positivt beteendestöd (PBS) riktat till personal som arbetar i de lokala särskilda undervisningsgrupperna. Även förvaltningens kompetensförsörjningsenhet erbjuder kurser för skolpersonal kring neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Rapporten beskriver, avslutningsvis, förekomsten av rasistiskt klotter - ord och symboler på väggar, toaletter och elevskåp - och att skolan inte ser till att klotret tas bort. I Stockholms stad finns säkra rutiner för att dokumentera skadegörelsen och skyndsamt ta bort

rasistiskt eller annat klotter och skadegörelse omgående med hjälp av skolans personal eller med stöd av SISAB.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på frågor i en skrivelse gör utbildningsförvaltningen ingen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Skrivelse kring diskriminering i skolan av Jan Jönsson (L)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2025-02-11